מדרש · אגדה · בתי מדרשות · חלק א

מגלת אנטיוכס בלשון ארמי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מגלת אנטיוכס בלשון ארמי

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מגלת-אנטיוכס-בלשון-ארמי/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

א 5
ב 5
ג 5
ד 5
ה 5
ו 5
ז 5
ח 5
ט 6
י 6
יא 6
יב 6
יג 6
יד 6
טו 6
טז 6
יז 7
יח 7
יט 7
כ 7
כא 7
כב 7
כג 7
כד 7
כה 8
כו 8
כז 8
כח 8
כט 8
ל 8
לא 8
לב 8
לג 9
לד 9
לה 9
לו 9
לז 9
לח 9
לט 9
מ 10
מא 10
מב 10
מג 10
מד 10
מה 10
מו 10
מז 10
מח 11
מט 11
נ 11
נא 11
נב 11
נג 11
נד 11
נה 12
נו 12
נז 12
נח 12
נט 12
ס 12
סא 12
סב 13

סג 13
סד 13
סה 13

א

והוה ביומי אנטיוכס מלכא דיון מלך רב ותקיף הוא וחסין בשלטנותיה וכל מלכיא ישתמעון ליה:

ב

הוא פתח מדינן סגיאן ומלכין תקיפין אסר ואצדי בירניתהון והיכליהון אוקד בנורא וגבריהון באיסר איסר:

ג

הוא בנא מדינתא רבתא על ספר ימא למהוי ליה לבית מלכו וקרא לה אנטכיא על שמיה:

ד

ואף בגרס תניניה בנא ליה מדינתא אוחרנתא לקבלה וקרא לה מדינת בגרס וכן שמהתהון על דנא:

ה

בשנת עשרין ותלת שנין למימלכיה בשנת מאתן ותלת עשר שנין לבנין בית אלהא די שוי אנפוהי למיסק לירושלים:

ו

ענה ואמר להדברוהי הלא ידעתון עמא יהודאי די ביהוד בינתנא לאילהנא לא פלחין ונמוסנא לא עבדין ודתי מלכא שבקין למעבד דתיהון:

ז

ואף אנון מסברים ליום תבר מלכיא ושלטוניא ואמרין אמתי יקום מלכאנא ונשלוט בימא וביבשתא וכל עלמא יתמסר בידנא לית רבות מלכותא למשבק אלין על אפי ארעא:

ח

כען איתו וניסק עליהון ונבטל מנהון קימא דגזיר עליהון שבתא וירחא ומהולתא:

ט

ושפר פתגמא בעיני רברבנוהי ובעיני כל חיילותיה׃

י

בה שעתא קם אנטיוכס מלכא שלח בניקנור תניניה בחיל רב ועם סגיא ואתא לירושלים וקטל בה קטול סגיא ונצב צלמא בביתא דמקדשא באתר די אמר אלהא ישראל לעבדוהי נבייא תמן אשרי שכינתי לעלמייא׃

יא

ביה זמנא נכסו חזירא ואובילו מדמיה לעזרתא דקודשא׃

יב

וכד שמע יוחנן בר מתתיה ית פתגמיא האלין אתמלי רגז וחימה וצלים אנפוהי אשתני ואתמליך בלביה מה למעבד על דנא׃

יג

באדיין יוחנן בר מתתיה עבד ליה חרבא זרתין אורכיה ופתייה זירת חדא תחות לבושוהי עטפה׃

יד

ולירושלם אתא וקם בתרע קרתא ואמר לתרעייא ונטוריא אנא יוחנן בר מתתיה כהנא די יהוד אתיתי למיעל קדם ניקנור׃

טו

אידין עלון נטורייא ותרעייא ואמרו ליה לניקנור כהנא רבא די יהוד קאים על תרעא ואמר להון עול יעול׃

טז

אדין הנעיל יוחנן קדם ניקנור ענה ניקנור ואמר ליוחנן אנתא הוא חד מן מרודייא די מרדו במלכא ולא בעיין שלם מלכותיה׃

יז

ענה יוחנן קדם ניקנור ואמר כען אתיתי קדמך למעבד מא די את בעי׃

יח

ענה ניקנור ואמר ליוחנן הא כמצביי את בעי סב חזירא ונכסה לצלמא ואלבשינך לבושא דמלכותא וארכבינך על סוסא דמלכא וכחד מן רחמי מלכא תהוי׃

יט

וכנימא פתגמא אתיביה יוחנן ואמר מרי אנא דחיל מן בני ישראל דלמא ידעון די עבדית כן ירגמוננני באבניא וכען יפקון כל אינש מן קדמך דלמא יהוון בית ישראל׃

כ

אדין ניקנור הנפיק כל אינש מן קדמוהי׃

כא

ביה זמנא זקף יוחנן בר מתתיה עיניה לשמיא וסדר צלותיה קדם רבון עלמא ואמר אלקי ואלהא דאבהתי אברהם יצחק וישראל׃

כב

וכן אמר לא תמסריני ביד ערלא הדין דלמא יקטליננני ויהך וישתבח בבית דגון טעותיה ויאמר טעותי מסרתיה בידי׃

כג

בה שעתא פסע לותיה תלת פסעין ודקר חרבא בלביה ורמא יתיה קטילא בעזרתא דקודשא׃

כד

ענה יוחנן קדם אלה שמיא ואמר מרי לא תשוי עלי חובין די קטלתיה בבית מקדשך כען תמסר כל עממיא די אתאן למטעי בני ישראל די בירושלים׃

כה

אדין נפק יוחנן ביומא ההוא ואגיח קרבא בעממיא האלין וקטל בהון קטלא סגיא וערקו עמא די אשתזיבו מן חרבא בספינתא לות מלכא אנטיוכס׃

כו

ומנין קטיליא די קטל יומא ההוא שבעין ותרין אלפין ושבע מאה די הוו קטלין גבר חבריה׃

כז

במותבותיה בנא מנרתא וקרא שמה מקבי קטלא תקיפין׃

כח

וכדי שמע אנטיוכס מלכא די אתקטיל ניקנור תניניה עקת ליה לחדא ושלח וקרא לבגרס חייבא מטעי עמיה׃

כט

ענה אנטיוכס מלכא ואמר לבגרס הלא ידעתא אם לא שמעתא מא דעבדו לי בני ישראל קטאלו חילי ובזו משריתי ורברבני׃

ל

כען על נכסיכון אתון רחיצין או על בתיכון דילכון כען איתו ונסק עליהון ונבטל מנהון קימא דגזיר עליהון שבתא וירחא ומהולתא׃

לא

אדין קם בגרס חייבא וכל משריתיה ואתא לירושלם׃

לב

קטל בה קטלא סגיא וגזר ביה גזירא גמירה על שבתא וירחא ומהולתא׃

לג

כל קביל דנא מן די מלת מלכא מהחצפא כל די יגזר בריה אותיאו גברא ואתתיה וצלבונין לקביל ינקא כחדא׃

לד

ואף אתתא ילידת בר בתר מיתת בעלה וגזרתיה לתמניא יומין וסליקת על שורא דמדינתא וברה דגזירת בידה׃

לה

ענת ואמרת לך אמרין בגרס חייבא קימא דאבהתנא לא יפסוק מנאנא ולא מבני בנאנא ואפילת ית ברה לתחות שורא ונפלת מבתריה ומיתו תרויהון סגיאין מן בני ישראל הוו עבדין כדין ולא משנין קים אבהתהון׃

לו

ביה זמנא אמרין בני ישראל גבר לחבריה איתו ונשבות במערתא דלמא נחלל יומא דשבתא ואכלו קרציהון קדם בגרס׃

לז

אדין שלח בגבריא ואתו לפום מערתא ואמרו בני ישראל פוקו לותנא איכולו מן לחמנא ושתו מן חמרנא ועובדנא אתון עבדין׃

לח

עניין ואמרין בני ישראל חד לחבריה דכירין אנחנא מה דאתפקדנא על טורא דסיני שיתא יומין תעבדון עיבידתכון וביומא דשבתא תנוחון כען טב לנא דנמות מדנחליל יומא דשבתא׃

לט

כל קביל דנא כד לא קבילו להון איתיאו אעין רטיבין ואוקידו על פום מערתא ואיתקטיל כאלף גבר ואתתא׃

מ

בתר דנא קמו חמשה בני מתתיה יוחנן וארבעה אחוהי ואגיחו קרבא בעממיא האילין׃

מא

קטלא סגיא קטאלו בהון וערקו די אשתארו לאפרכי ימא דאתרחיצו על אלה שמיא׃

מב

באדין יתיב בגרס חייבא בספינתא וערק לות מלכא אנטיוכס ועמיה גברין דאשתיזבו מן חרבא׃

מג

ענה בגרס ואמר לאנטיוכס מלכא אנתא מלכא שמת טעים לבטלה מן יהוד שבתא וירחא ומהולתא ואשתדרו רברניה ולא אתו להון כל עממיא אומיא ולישניא לא כהלין לחמשה בני מתתיה די אינון מן אריון תקיפין ומן נשרין קלילין ומן דובין חציפין׃

מד

כען מלכא מלכו שפר עלך ולא תגיח קרבא עמהון במשריתא האילין דלמא תבהית באנפי כל מלכיא׃

מה

לכן שלח אגרתא לכל מדינת מלכותך ויתיו רברבי חילותא ועמהון כל עממיא ואף פיליא מלובשי שרינא׃

מו

אידין שפר פתגמוהי בעיני אנטיוכס ושלח וקרא לרברבני מלכותיה ואיתיו כל עממיא ועמהון פיליא מלובשי שריאנא׃

מז

תנינות קם בגרס חייבא ואתא לירושלם תרע בה תלת עשר תרעין וסגר נהרא דמדינתא ושרף אבנה עד דהוו כעפרא׃

מח

חשיב בליביה ואמר בזמנא הדא לא כהלין לי ארי רב חילי ותקיף ידי ואלהא שמיא לא חשיב כן׃

מט

וכד שמעו חמשה בני מתתיה קמו ואזלו למצפיא דגלעד באתרא דהוה להון שיזבא ביומי שמואל נבייא׃

נ

צומא גזארו ויתיבו על קטמא למבעי רחמין מן קדם אלהא שמיא׃

נא

באדיין נפל בלבהון מלכא טבא והוו שמהתהון יהודה בוכרא שמעון תנינא יוחנן תליתאה יונתן רביעאה אלעזר חמישאה בריך יתהון אבוהון קדם די שלח יתהון לקרבא ואמר יהודה ברי אודי עובדך כיהודה בר יעקב דמתיל כאריא ואת שמעון ברי אודי עובדך כשמעון בר יעקב דקטל ית יתבי שכם דהוו חבו על דינה אחתיה ואת יוחנן ברי אודי עובדך כאבנר בר נר רב חילותא דישראל ואת יונתן ברי אודי עובדך כיהונתן בר שאול די קטל ית פלשתאי ואת אלעזר ברי אודי עובדך כפנחס בר אלעזר די קני קדם אלקיה ושזיב ית בני ישראל מרוגזא על דנא קמו חמשה בני מתתיה ביומא ההוא ואגיחו קרבא בעממיא האינון וקטלו מנהון קטלא סגיא לחדא ואתקטיל מנהון יהודה׃

נב

בה שעתא ההיא כד חזו דאתקטיל יהודה תבו ואתו לות אבוהון אמר להון למה תבתון׃

נג

ענו ואמרין יהודה אחונא אתקטיל די הוה מתחשיב כות כולנא׃

נד

ענה מתתיה ואמר להון אפוקי עמכון ואגיח קרבא עם עממיא האלין דלמא יובדון בני ישראל ואתון תתנחמון על אחוכון׃

נה

ונפק מתתיה ביומא ההוא עם בנוהי ואגיח קרבא בעממיא האינון׃

נו

ואלהא שמיא מסר כל גיברי עממיא האילין בידיהון וקטלו מנהון קטלא סגיא כל שליף חרבא וכל אחד קשתא ורברבי פחואתא ולא אשתאר מנהון משיזיב וערק מן דאשתזיב מנהון לאפרכי ימא ואלעזר הוה מתעסק בקטלא פיליא וטבע בפורתא דפיליא׃

נז

ובעוהי אחוהי בין חייא ובין מיתיא ולא אשכחו יתיה ובתר כן אשכחו יתיה טביע בפורתא דפילא׃

נח

וחדו בני ישראל די אתמסרו שנאיהון בידיהון מנהון קלו בנורא ומנהון צלבו על אילנא ובגרס חייבא מטעי עמיה קלוהי בנורא עמא בית ישראל׃

נט

ואנטיוכס מלכא כד שמע די אתקטיל בגרס תניניה וכל רברבוהי דעמיה יתיב בספינתא וערק לאפרכי ימא וכל אתר דייתי מרדין ביה ואמרין ליה עריקא עריקא ורמא בנפשיה לימא׃

ס

בתר דנה עאלו בני ישראל לבית מקדשא ובנו תרעיא ודכיאו בית מקדשא מן קטיליא ומן סאובתא׃

סא

ובעו משחא דזיתא דכיא לאדלקא בוציניא ולא אשכחו אלא צלוחית חדא דהות חתימה בעזקת כהנא רבא מיומי שמואל נבייא וידעו דהיא דכיא׃

סב

באדלקות יומא חדא הוה ביה ואלהא שמיא די שכין שמיה תמן יהב בה ברכתא ואדליקו נר תמניא יומין׃

סג

על כן קיימו בני חשמונאי הדין קיימא ואסרו הדין אסרא אינון ובני ישראל כולהון׃

סד

להודעא לבני ישראל למעבד הדין תמניא יומין הדוא ויקר כיומי מועדייא דכתיבין באורייתא ולאדלקא בהון להודעא למאן דייתי מבתריהון ארי עבד להון אלההון פרקנא מן שמיא׃

סה

בהון לא למספד ולא למגזר צומא וכל דיהי עלוהי נדרא ישלמיניה